

DECIZIE

21 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru
Ion Druță
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursurile declarate de către Grosu Tamara, reprezentată de avocatul Doina Ioana Străisteanu, Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și Nistor Nicolae,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Odobescu Victor împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, Nistor Nicolae și Grosu Tamara cu privire la apărarea onoarei demnității și reputației profesionale cu obligarea dezmințirii informației răspândite și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de Odobescu Victor, casată hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 19 noiembrie 2015, și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 17 august 2015, Odobescu Victor a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, Nistor Nicolae și Grosu Tamara cu privire la apărarea onoarei demnității și reputației profesionale cu obligarea dezmințirii informației răspândite și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că la data de 13 iulie 2015, la postul de televiziune Jurnal TV, pe site-ul www.jurnal-tv.md și pe portarul www.jurnal.md a fost lansat un material de tip știre, în format video, care îl vizează și care conține informații cu caracter defăimător în adresa sa.

Susține că în cadrul știrilor Jurnal TV de la ora 19:00 s-a relatat subiectul denigrator având următorul conținut: „*Protest la Primărie, un grup de agenți economici îi acuză pe fostul judecător Gheorghe Cîrlan și pe ex-consilierul municipal Victor Odobescu de faptul că și-ar fi ridicat ilegal o construcție într-o curte din centrul capitaliei, în care și manifestanții dețin imobile. Întrucât sunt convinși de faptul că foștii funcționari nu au documentele în regulă, oamenii au venit în fața instituției municipale pentru a cere stoparea lucrărilor. Construcția este legală, spun la rândul lor autoritățile. Disputa dintre patru agenți economici și cei*

doi foști funcționari publici a început în 2011. Protestatarii îi acuză pe ex-magistratul Gheorghe Cîrlan și pe ex-consilierul municipal din partea PCRM Victor Odobescu de faptul că ar fi demarat o construcție ilegală pe strada Mitropolit Varlaam 74, acolo unde au și ei oficii. Construcția ar urma să fie destinată comerțului spun ei. Deși i-au acționat în judecată, încă acum patru ani, procesele trenează, iar plângerile înaintate atât la Primărie, cât și la Procuratură nu au adus vreun rezultat. Sunt protejați de foștii colegi din sistem afirmă manifestanții.

Susține reclamantul că în cadrul aceluiași reportaj Grosu Tamara , a relatat că: „au ocupat în primul rând terenul din curtea noastră comună fără acordul proprietarilor din această curte. Au ocupat abuziv încăperi de la vecini fără învoirea vecinilor. Au distrus sistemul de canalizare și apă. Dânșii au obținut actele de la primărie ilegal. Dumnealor au un singur scop: să ne scoată de acolo pe noi. Domnilor de la Direcția funciară, vă temeți și dumneavoastră de Victor Odobescu... care și-a pus bine laba aici în Primărie și în Consiliul municipal Chișinău. Și de judecătorul Gh. Cîrlan”.

Iar, Nistor Nicolae a relatat că: „îs protejați de instanțele de judecată, de demnitari, de procurori. Noi cerem să fie stopată, să nu fie dată în exploatare. Acum sunt estinși, de 450 de metri, s-au estins în curtea comună. Ne-au blocat curtea, au pus o poartă cu telecomandă. Din 2011 noi suntem în afara curții noastre. Dacă înainte aveam o activitate mică, vindeam materiale de construcții, acum nu o mai pot s-o folosesc, nu mai pot aduce materiale în curte... Am fost nevoit să schimb direcția, s-o dau în chirie...”

Fostul judecător Gheorghe Gîrlan recunoaște că este proprietarul imobilului însă respinge toate acuzațiile. Contactat telefonic Victor Odobescu a declarat însă că nu are nici o legătură cu imobilul respectiv. La rîndul său viceprimarul Nistor Grozavu afirmă că lucrările sunt legale. Totuși spune că va solicita Inspecției de Stat în construcții o expertiză adițională pentru această construcție. Totodată, Nistor Grozavu a dat asigurări că Primăria nu va semna un proces-verbal de recepție finală a lucrărilor pînă cînd vecinii vor ajunge la o înțelegere”.

Indică reclamantul că informația respectivă este fală și denigratoare, poartă un caracter profund defăimător, și-i lezează onoarea, demnitatea și reputația, deoarece imobilul prezentat în imaginile postului de televiziune Jurnal TV nu-i aparține cu drept de proprietate, mai mult decît atît dînsul nici nu este proprietarul cărorva imobile aflate pe teren comun cu firmele ce aparțin lui Nistor Nicolae și Grosu Tamara.

Susține Odobescu Victor că a activat în serviciul public în calitate de consilier municipal Chișinău din partea PCRM fiind direct implicat în activități de interes public, iar în prezent gestionează cu succes și deține un pachet majoritar la compania „ARTMET” SA, care la rîndul său are o imagine pozitivă în businessul moldovenesc ca parte a societății moldovenești, respectiv informația defăimătoare a pârâților îi cauzează prejudicii morale.

Mai indică reclamantul că în conformitate cu art. 15 al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010, prin intermediul executorului judecătoresc Iacob Miron a expediat în adresa pîrîților o cerere prealabilă, prin care a solicitat dezmințirea informației defăimătoare și repararea prejudiciului moral cauzat, fapt ce se confirmă prin procesul-verbal din 28 iulie 2015 întocmit în acest sens, însă careva măsuri în vederea dezmințirii informației și reparării prejudiciului de către pîrîți nu au fost întreprinse.

În drept, își întemeiază cerințele în baza art. art. 32 alin. (2), art. 7 alin. (1), (3), 17, 18, 19, 20, 24, 26, 29 al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, și art. 1, 1422, 1423 Cod civil.

Solicită obligarea ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL (fondator al Jurnal TV și www.jurnal.md) să difuzeze și să publice dezmințirea informației defăimătoare răspândite prin intermediul Jurnal TV în cadrul buletinului de știri de la ora 19.00 din data de 13 iulie 2015 și articolul cu același subiect, publicat pe portalul de știri www.jurnal.md la aceeași rubrică, pagină, în cadrul aceluiași program și la aceeași oră cu conținutul: *„Dezmințim informația defăimătoare răspândită, prin intermediul Jurnal TV în cadrul buletinului de știri de la ora 19:00 din data 13 iulie 2015 și articolului cu același subiect, publicat pe portalul de știri www.jurnal.md. Faptele relatate cu referire la fostul consilier municipal Chișinău Victor Odobescu sunt false și nu corespund realității. Ex-consilierul municipal Victor Odobescu nu a demarat și nu și-a ridicat ilegal vre-o construcție într-o curte din centrul capitalei, str. Mitropolit Varlaam, 74. Acesta nu deține imobile cu titlu de proprietate la adresa respectivă și nu este protejat de foștii colegi din sistem. Victor Odobescu nu a ocupat terenul din curtea Tamarei Grosu și a lui Nistor Nicolae, nu a ocupat careva încăperi din mun. Chișinău, str. Mitropolit Varlaam, 74, nu a distrus sistemul de canalizare și apă de la adresa respectivă, precum nu a depus nici cereri la Primărie în vederea obținerii actelor pentru construcția imobilului din str. Mitropolit Varlaam, 74. Victor Odobescu nu este protejat de instanțele de judecată, de demnitari și de procurori”*. Concomitent, solicită obligarea lui Nistor Nicolae și a Tamarei Grosu la repararea prejudiciului moral în mărime de cîte 100 000 lei și încasarea din contul pîrîtilor a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 19 noiembrie 2015 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016, a fost admis apelul declarat de Odobescu Victor, casată hotărîrea primei instanțe, și emisă o nouă hotărîre prin care acțiunea a fost admisă parțial, fiind obligat ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL să difuzeze și să dezmințe informația defăimătoare răspândită prin intermediul Jurnal TV în cadrul buletinului de știri de la ora 19:00 din data de 13 iulie 2015 și articolului cu același subiect, publicat pe portalul de știri www.jurnal.md, la aceeași rubrică, pagină, în cadrul aceluiași program și la aceeași oră, cu conținutul: *„Dezmințim informația defăimătoare, preluată de la cet. Nistor Nicolae și Grosu Tamara, răspândită prin intermediul Jurnal TV în cadrul buletinului de știri de la ora 19:00 din data de 13 iulie 2015 și articolul cu același subiect, publicat pe portalul de știri www.jurnal.md. Faptele relatate cu referire la fostul consilier municipal Chișinău Victor Odobescu nu corespund realității. Ex-consilierul municipal Victor Odobescu nu a demarat și nu și-a ridicat ilegal vre-o construcție într-o curte din centrul capitalei, str. Mitropolit Varlaam, 74. Acesta nu deține imobile cu titlu de proprietate la adresa respectivă. Victor Odobescu nu a ocupat terenul din curtea Tamarei Grosu și a lui Nistor Nicolae, nu a ocupat careva încăperi din mun. Chișinău, str. Mitropolit Varlaam, 74, nu a distrus sistemul de canalizare și apă de la adresa respectivă, precum nu a depus nici cereri la primărie în vederea obținerii actelor pentru construcția imobilului din str. Mitropolit Varlaam, 74”*. Totodată, a fost încasat de la Nistor Nicolae și Tamara Grosu în beneficiul lui Victor Odobescu prejudiciul moral în mărime a cîte 1 000 lei de la fiecare, precum și cheltuieli de judecată a cîte 262,50 lei, de la fiecare intimat. În rest cerințele au fost respinse.

La 15 august 2016, Grosu Tamara, reprezentată de avocatul Doina Ioana Străisteanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel este ilegală, deoarece instanța incorect a aplicat sarcina probațiunii în cazurile de defăimare, a ignorat prevederile Legii nr. 64/2010 privind libertatea de exprimare, greșit a afirmat că lipsa unei sentințe de condamnare se egalează cu defăimarea și a negat dreptul său la judecata de valoare cu substrat factologic suficient, afirmând greșit că și-a folosit dreptul la libera exprimare cu rea credință.

Indică că exprimările ce au făcut obiect de examinare în prezentul litigiu sunt judecări de valoare bazate pe substrat factologic suficient expus cu lux de amănunte în referința la cererea de chemare în judecată și la cererea de apel asupra căruia instanța de apel a omis să se expună, indicând asupra lipsei unei sentințe de condamnare a lui Odobescu Victor pentru faptele invocate de ea, abordare care, însă, este incorectă și greșită, întrucât Legea privind libertatea de exprimare nu impune prezența unei sentințe de condamnare pentru faptele supuse criticii.

Susține recurenta că Odobescu Victor nu și-a onorat obligația impusă de art. 18 alin. (2) lit. a) și c) și alin. (3), și art. 24 din Legea privind libertatea de exprimare și nu a probat exact că relatările cu privire la faptele a căror dezmințire o solicită precum și că declarațiile ce fac obiectul litigiului îl privesc și sunt defăimătoare.

Sau, susține recurenta, cât caracterul defăimător al informație nu se prezumă ci trebuie demonstrat conform art. 24 alin. (1) lit. b) din Legea privind libertatea de exprimare și doar în cazul existenței unor dubii rezonabile cu privire la caracterul defăimător al informației, situația se va interpreta împotriva restricționării libertății de exprimare conform art. 25 alin. (6) din Legea menționată.

Însă, instanța de apel s-a referit direct la această normă fără a explica incidența și aplicabilitatea acesteia asupra litigiului în speță.

Mai indică recurenta că Odobescu Victor se poziționează drept persoană publică, iar acest fapt denotă că nivelul de critică la care este supus comportamentul și acțiunile acestuia sunt mult mai înalte decât acțiunile unei persoane civile, fapt ce reiese evident și din jurisprudența Curții Europene a drepturilor Omului.

La 08 septembrie 2016, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe și încasarea cheltuielilor de judecată suportate.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a apreciat arbitrar probele cauzei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea.

Indică recurentul că prin reportajul ce-l vizează pe Odobescu Victor, difuzat la 13 iulie 2015 nu au fost admise careva derogări de la cadrul legal în vigoare. Mai mult reportajul a fost difuzat în cadrul buletinului de știri și a avut drept scopul de informare a publicului larg despre protestul organizat în fața Primăriei mun. Chișinău, interesul social fiind amplificat de statutul persoanelor implicate în acest caz și anume un judecător și un fost consilier municipal.

Susține recurentul că având obligația profesională de a respecta prevederile art. 7 din Codul audiovizualului, care stabilește echilibrul și pluralismul politico-social, în textul reportajului, fapt recunoscut și de Odobescu Victor a fost solicitată poziția acestuia, referitoare la subiectul dat specificând că: „*Contactat telefonic, fostul*

consilier Victor Odobescu a declarat însă că nu are nici o legătură cu imobilul respectiv.

Or, împrejurarea dată denotă epuizarea obligației de a furniza și poziția reclamantului în legătură cu informațiile comunicate de celelalte persoane mai ales că în cadrul subiectului difuzat s-a solicitat și poziția autorităților locale, fiind menționat că: „*La rândul său, viceprimarul Nistor Grozavu afirmă că lucrările sunt legale. Totuși, spune că va solicita Inspecției de Stat în Construcții o expertiză adițională pentru această construcție. Totodată, Nistor Grozavu a dat asigurări că Primăria nu va semna un proces-verbal de recepție finală a lucrărilor până când vecinii vor ajunge la o înțelegere.*”

Menționează recurentul că circumstanțele relatate au fost ignorate de instanța de apel, care și-a axat atenția doar pe faptul că în privința lui Odobescu Victor nu există o sentință definitivă de condamnare și asta în situația în care prin reportajul difuzat Odobescu Victor nu a fost acuzat în săvârșirea unei infracțiuni, fiind reprodusă doar o stare de fapt în care privind existența doar a unor bănueli rezonabile legate de construirea unui imobil și gestionarea lui prin care au fost afectați considerabil vecinătățile, fiind sesizate autoritățile de stat și de drept care încă cercetează cererile și care urmează să se pronunțe.

Mai relatează recurentul că instanța de apel la examinarea cauzei a aplicat reglementări legale și anume art. 16 Cod civil și explicațiile Plenului Curții Supreme de Justiție din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 09 octombrie 2006 „Cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice care nu mai erau în vigoare la acel moment.

Sau, art. 16 Cod civil a căzut în desuetudine odată cu intrarea în vigoare a Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, iar Hotărârea Plenului CSJ a RM din 09 octombrie 2006, nr. 8 a fost abrogată prin Hotărârea Plenului CSJ a RM din 24 decembrie 2012, nr. 7 „Cu privire la practica aplicării de către instanțele de judecată a unor prevederi ale Legii cu privire la libertatea de exprimare.

În același timp, accentuează recurentul că examinarea litigiilor cu privire la defăimare sunt reglementate de prevederile art. 8, 10 din convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale din 23 aprilie 2010, art. 28 și art. 32 din Constituția RM, prevederile Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, Legii presei nr. 243-XIII din 26 octombrie 1994.

Susține că Libertatea de exprimare reprezintă unul din fundamentele esențiale ale societății democratice care asigură dezvoltarea ei și autorealizarea fiecărei persoane.

Articolul 3 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare oferă tuturor persoanelor dreptul la libertatea de exprimare, care este garantată și prin prisma art. 4 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, iar libertatea de exprimare a mass-media se bucură de garanții suplimentare prevăzute de art. 11. alin. (3), art. 13 alin. (1), art. 28 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Totodată, art. 3 alin. (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează.

Relatează că dreptul la libertatea de exprimare este aplicabil nu numai în cazul unei informații sau „idei” care sunt primite în mod favorabil sau privite ca inofensive

sau ca o chestiune de indiferență, dar și al celei care ofensează, șochează sau deranjează Statul sau orice parte a comunității.

Mai indică recurentul că art. 4 din Legea cu privire la libertatea de exprimare prevede aspectele specifice ale libertății de exprimare a mass-media. Sarcina mass-media este de a informa publicul despre informațiile de interes public.

Informația răspândită de mass-media poate conține exagerări și chiar provocări, însă trebuie să fie suficient de exactă pentru a nu dezinforma și nu constituie dezinformare inexactitatea care nu schimbă esența faptelor.

La capitolul dat remarcă recurentul o similitudine între cele invocate de Odobescu Victor și cele reflectate în reportajul difuzat, deoarece pe post au fost puse afirmațiile vecinilor acestuia despre presupusa preluare a unei părți din curtea comună din str. M. Varlaam 74, mun. Chișinău, în care este amplasat și imobilul lui Odobescu Victor, str. M. Varlaam 74/1, adresă pe care el o indică ca fiind domiciliu, care, de altfel aparține fiului reclamantului, Odobescu Serghei și care este proprietar a câtorva apartamente din imobilul cu nr.74 de pe strada indicată, fapt ce se confirmă prin informațiile anexate.

În context, cu referire la prevederile art.34 din Constituția RM, art. 4 și art. 7 din Legea cu privire la libertatea de exprimare și reglementările Legii presei din 26 octombrie 1994, invocă recurentul că prin reportajul menționat de Odobescu Victor au fost răspândite relatări adevărate cu privire la fapte, care emanau de la mai multe persoane terțe, fiind răspândite judecări de valoare cu un substrat factologic suficient, informații ce nu constituie injurie.

Accentuează că, caracterul defăimător al informației nu se prezumă și trebuie dovedit de reclamant conform prevederilor art.24 Legea cu privire la libertatea de exprimare, din care rezultă că persoana care se consideră defăimată/lezată trebuie să dovedească că pîrîtul a răspîndit informația, informația îl vizează și este defăimătoare, informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă, judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient, existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

Sub aspectul dat indică recurentul că nici prin cererea de chemare în judecată și nici prin decizia instanței de apel nu se demonstrează în nici un fel că informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă, dar nici că judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient, împrejurări în care instanța de apel nu avea motive să admită cererea de chemare în judecată, sau, instanța de apel a expus doar textul știrii, și a omis să menționeze faptul că și poziția lui Odobescu Victor a fost pusă pe post.

Mai mult decît atît, Odobescu Victor nu a prezentat probe, argumente care să confirme și să demonstreze că cele relatate în reportajul difuzat nu sunt adevăruri, precum și nu a combătut prin nimic substratul factologic suficient pe care s-au bazat judecățile de valoare difuzate de postul de televiziune Jurnal TV.

Concomitent indică recurentul că un alt aspect al cauzei îl reprezintă și faptul că informațiile difuzate nu au fost subscrise ci au fost preluate de la niște terți care le-au făcut publice, și au fost aduse la cunoștința publicului larg, indicînd în reportaj și poziția reclamantului.

Prin urmare, instanța de apel admițînd prin absurditate că informațiile ar fi false, urma să aplice prevederile art. 28 alin.(1) și (2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, care stabilește că responsabilitatea mass-mediei pentru preluarea relatărilor false cu privire la fapte și/sau a judecăților de valoare fără

substrat factologic suficient nu survine în cazul în care aceste informații au fost răspândite în cererile, scrisorile sau plîngerile cu privire la încălcarea drepturilor și intereselor legitime, expediate autorităților publice pentru examinare, sau se conțin în declarațiile, scrise sau verbale, ale altor persoane.

La 21 septembrie 2016, Nictor Nicolae a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel este ilegală și rezultă din neaplicarea legii care urma să fie aplicată și interpretarea eronată a legii.

Menționează că instanța de apel motivîndu-și decizia a făcut trimiterea și a aplicat un șir de norme a legislației în vigoare, însă nu a aplicat Legea cu privire la libertatea de exprimare care urma să fie aplicată în mod prioritar și obligatoriu.

Mai mult decît atît, invocă că instanța de apel afirmînd în decizia pronunțată că dînsul fără a dispune de probe incontestabile a răspîndit informații cu caracter factologic, care însă nu corespunde adevărului, a lăsat fără apreciere înscrisurile din dosar, și anume autorizațiile de desființare nr.83a/07 din 04 decembrie 2007 și nr. 168 id/10 din 14 decembrie 2010 și certificatele de urbanism nr. 873/07 din 04 decembrie 2007 și nr. 894i/10 din 14 decembrie 2010, prin care se confirmă că apartamentele 3, 4 și 8 din str. M. Varlaam 74, mun. Chișinău au aparținut lui Odobescu Victor iar, ulterior au fost înstrăinate SRL „SVS-Recprim”.

Susține recurentul că toate documentele la începerea reconstrucției au fost eliberate pe numele lui Odobescu Victor în timp ce deținea funcția de consilier municipal inclusiv, Odobescu Victor fiind acela care a blocat accesul în ograda comună din str. M. Varlaam 74, mun. Chișinău, prin instalarea unei porți metalice cu telecomandă.

În conformitate cu art. 434 al. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel din 08 iunie 2016, a fost expediată pentru cunoștință participanților la proces la data de 27 iunie 2016, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire nr. 19845-4 (f. d. 204 Vol. I), însă careva date care ar confirma și recepționarea acesteia de către recurenți la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 15 august 2016, 08 septembrie 2016 și respectiv, 21 septembrie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile declarate de Grosu Tamara, reprezentată de avocatul Doina Ioana Străisteanu, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL și Nistor Nicolae, de a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Fiind investită cu examinarea pricinii în cauză, avînd ca obiect apărarea reputației profesionale cu obligarea dezmințirii informației răspândite și încasarea

prejudiciului moral, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, dispunând respingerea cerințelor înaintate de Odobescu Victor.

Întru susținerea poziției sale, prima instanță analizând motivele invocate de Odobescu Victor coraborate cu interesul public al informației expuse în reportajul „Cer stoparea lucrărilor” difuzat la 13 iulie 2013 în cadrul buletinului de știri de la ora 19.000 de postul de televiziune al ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, a concluzionat că la caz nu sunt întrunite condițiile cumulative pentru angajarea răspunderii în dezmințire, reținând că în reportajul difuzat nu au fost realizate decât judecăți de valoare fără substrat factologic suficient.

Judecând apelul declarat de către Odobescu Victor, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii apelului, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre cu privire la admiterea parțială a acțiunii.

În susținerea soluției date, instanța de apel a reținut prevederile art. 16 alin. (1), (2), (4), 1422, 1423 Cod civil, art. 21, 32 alin. (1), (2) din Constituția RM și prevederile a Drepturilor Omului, concluzionând că informația difuzată la data de 13 iulie 2015 la postul de televiziune Jurnal TV despre Odobescu Victor se impune a fi calificată drept defăimătoare și care încalcă onoarea și demnitatea reclamantului, deoarece pîrîtul fără a dispune de probe incontestabile a răspîndit informații cu caracter faptologic, care însă nu corespund realității.

La fel, instanța de apel a reținut că prin reportajul difuzat Odobescu Victor este învinuit de săvîrșirea unor acțiuni ilegale, însă în acest sens nu există o sentință prin care reclamantul ar fi fost condamnat pentru săvîrșirea ilegalităților menționate.

Instanța de recurs constată, însă, că deși la soluționarea pricinii au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanței de apel cu privire la netemeinicia hotărârii primei instanțe sunt incorecte, rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată de către instanța de apel a normelor de drept material aplicabile la caz, precum și aprecierea incorectă a probelor prezentate.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține că din materialele dosarului rezultă cu certitudine că la data de 13 iulie 2013 în cadrul buletinului de știri de la ora 19.00, postul de televiziune a ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, Jurnal TV a difuzat reportajul „Cer stoparea lucrărilor” cu conținutul: *„Protest la Primărie, un grup de agenți economici îi acuză pe fostul judecător Gheorghe Cîrlan și pe ex-consilierul municipal Victor Odobescu de faptul că și-ar fi ridicat ilegal o construcție într-o curte din centrul capitaliei, în care și manifestanții dețin imobile. Întrucât sunt convinși de faptul că foștii funcționari nu au documentele în regulă, oamenii au venit în fața instituției municipale pentru a cere stoparea lucrărilor. Construcția este legală, spun la rîndul lor autoritățile. Disputa dintre patru agenți economici și cei doi foști funcționari publici a început în 2011. Protestatarii îi acuză pe ex-magistratul Gheorghe Cîrlan și pe ex-consilierul municipal din partea PCRM Victor Odobescu de faptul că ar fi demarat o construcție ilegală pe strada Mitropolit Varlaam 74, acolo unde au și ei oficii. Construcția ar urma să fie destinată comerțului spun ei. Deși i-au acționat în judecată, încă acum patru ani, procesele trenează, iar plîngerile înaintate atît la Primărie, cît și la Procuratură nu au adus vreun rezultat. Sunt protejați de foștii colegi din sistem afirmă manifestanții”*.

În cadrul reportajului Tamara Grosu, a relatat: *„au ocupat în primul rînd terenul din curtea noastră comună fătă acordul proprietarilor din această curte. Au ocupat abuziv încăperi de la vecini fără învoirea vecinilor. Au distrus sistemul de*

canalizare și apă. Dâșii au obținut actele de la primărie ilegal. Dumnealor au un singur scop: să ne scoată de acolo pe noi. Domnilor de la Direcția funciară, vă temeți și dumneavoastră de Victor Odobescu... care și-a pus bine laba aici în Primărie și în Consiliul mun. Chișinău. Și de judecătorul Gh. Cîrlan”.

Iar, Nistor Nicolae a relatat: *„îs protejați de instanțele de judecată, de demnitari, de procurori. Noi cerem să fie stopată, să nu fie dată în exploatare. Acum sunt estinși, de 450 de metri, s-au estins în curtea comună. Ne-au blocat curtea, au pus o poartă cu telecomandă. Din 2011 noi suntem în afara curții noastre. Dacă înainte aveam o activitate mică, vindeam materiale de construcții, acum nu o mai pot s-o folosesc, nu mai pot aduce materiale în curte... Am fost nevoit să schimb direcția, s-o dau în chirie...”*

Fostul judecător Gheorghe Gîrlan recunoaște că este proprietarul imobilului, însă respinge toate acuzațiile. Contactat telefonic Victor Odobescu a declarat însă că nu are nici o legătură cu imobilul respectiv. La rîndul său viceprimarul Nistor Grozavu afirmă că lucrările sunt legale. Totuși spune că va solicita Inspecției de Stat în construcții o expertiză adițională pentru această construcție. Totodată, Nictor Grpozavu a dat asigurări că Primăria nu va semna un proces-verbal de recepție finală a lucrărilor pînă cînd vecinii vor ajunge la o înțelegere”.

Tot materialul probator atestă că Odobescu Victor invocînd că informația difuzată în cadrul reportajului „Cer stoparea lucrărilor” difuzat de portul Jurnal TV la data de 13 iulie 2015 conține declarații false și nedocumentate, consideră că în esență informația difuzată poartă un caracter defăimător care îi lezează onoarea, demnitatea și reputația, cauzîndu-i un prejudiciu de imagine, deoarece imobilul prezentat în imaginile postului de televiziune Jurnal TV nu este proprietatea sa, mai mult că dînsul nici nu este proprietarul cărorva imobile aflate pe teren comun cu firmele ce aparțin lui Nistor Nicolae și Grosu Tamara.

Conform art. 3 alin. (1), (2) și (3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei. Libertatea de exprimare protejează atît conținutul, cît și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrîngeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În conformitate cu art. 7 alin. (1) și (2) al Legii menționate, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Persoana lezată prin răspîndirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația este falsă, defăimătoare și dacă permite identificarea persoanei vizate de informație.

Iar, reieșind din prevederile art. 16 alin. (1) și (2) din Codul civil, orice persoană are dreptul la respectul onoarei, demnității și reputației sale profesionale. Orice persoană este în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională dacă cel care a răspîndit-o nu dovedește că ea corespunde realității.

În interpretarea corectă a normelor legale enunțate, se înțelege că onoarea este un sentiment complex, determinat de percepția pe care fiecare persoană o are despre demnitatea sa, în timp ce reputația înseamnă felul în care o persoană este considerată în societate și este dobândită prin modul exemplar în care persoana se comportă în societate. Respectiv, orice atingere adusă demnității și reputației persoanei, o expune pe aceasta excluderii într-o măsură mai mare sau mai mică din sfera relațiilor sociale, iar lezarea onoarei presupune că persoana simte schimbarea opiniei societății despre sine.

La acest subiect, instanța de recurs reține și faptul că, persoana care se consideră lezată poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că informația este falsă. Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persoana care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o atingere a personalității, a reputației profesionale.

Reglementările similare sunt prevăzute și la art. 24 al Legii cu privire la libertatea de exprimare în conformitate cu care, sarcina probațiunii este pusă pe seama reclamantului care trebuie să dovedească că pîrîtul a răspîndit informația, îl vizează și este defăimătoare, informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă, sau judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient, existența și quantumul prejudiciului cauzat.

Însă, după cum se constată la caz, Odobescu Victor invocînd că informația difuzată de postul Jurnal RV în cadrul reportajul „Cer stoparea lucrărilor” este falsă și îi se lezează onoarea, demnitatea și reputația, contrar prevederilor legale menționate nu a demonstrat prin probe concludente că informația respectivă este falsă și-i cauzează prejudiciu de imagine.

Dimpotrivă, din conținutul reportajului menționat la caz, se constată că Nistor Nicolae și Grosu Tamara fiind vecini cu Odobescu Victor au protestat față de ocuparea abuzivă a terenului din ogradă comună, față de lucrările de construcție, precum și inacțiunile administrației publice locale la examinarea cererilor făcute.

Prin urmare, informația difuzată de postul Jurnal TV este informație de interes public, care în sensul art. 2 al Legii cu privire la libertatea de exprimare, reflectă interesul societății față de evenimentele ce țin de exercitarea puterii publice într-un stat democratic sau față de alte probleme care, în mod normal, trezesc interesul societății sau al unei părți a ei.

Totodată, cum corect a remarcat și prima instanță, informațiile expuse se referă la acțiunile de protest ale recurenților Nistor Nicolae și Grosu Tamara, la subiecții implicați în acest reportaj, Odobescu Victor – fost ales local și inacțiunea autorității publice locale la demersurile făcute de Nistor Nicolae și Grosu Tamara, precum și la problemele, care trezesc interesul societății, avînd în vedere garanțiile statului și ale administrației publice locale îndreptate spre împiedicarea construcțiilor ce lezează drepturile și interesele terților.

În acest context, este incontestabil că informația difuzată în reportajul „Cer stoparea lucrărilor” de postul Jurnal TV este o informație de interes public, care vizează activitatea autorităților publice locale, iar forma și conținutul acesteia este protejat prin prisma art. 3 alin. (2) Legea cu privire la libertatea de exprimare, chiar dacă ofensează, șochează sau deranjează.

De altfel, libertatea de exprimare potrivit jurisprudenței CEDO (*cauza Handyside vs.Regatul Unit, 1976*) constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice, și este una din condițiile primordiale ale progresului său și ale dezvoltării fiecărei persoane.

Iar, libertatea de a comunica informații și idei este reciprocă libertății de a primi informații și idei, concluzie susținută și de art.6 alin.(2) Legea cu privire la libertatea de exprimare, care statuează că apărarea onoarei, demnității sau reputației profesionale nu poate prevala asupra libertății publicului de a primi informații de interes public.

Subsecvent este de menționat că determinând distincția clară între informații, denumite fapte, și opinii, denumite judecăți de valoare, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a remarcat că existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit. În cazul judecăților de valoare, proba veridicității este imposibilă, iar exigența administrării ei afectează esența libertății de opinie, care constituie unul din elementele fundamentale ale dreptului garantat de art.10 din Convenție.

În această ordine de idei la caz prezintă relevanță și prevederile art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, care stabilește că judecată de valoare constituie opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit, iar judecată de valoare fără substrat factologic suficient constituie judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.

Față de cele precizate în capitolul anterior este absolut evident și nu necesită alte comentarii concluzia primei instanțe, potrivit căreia, în speță nu au fost întrunite condițiile cumulative pentru angajarea răspunderii în dezmințire, or, în reportajul „cer stoparea lucrărilor” difuzat de postul Jurnal TV, au fost realizate doar judecăți de valoare fără substrat factologic suficient, iar, Odobescu Victor în conformitate cu art. 27 din Legea cu privire la libertatea de exprimare care indică că orice persoană ale cărei drepturi sau interese au fost lezate prin răspândirea unor judecăți de valoare fără substrat factologic suficient are dreptul la replică, și-a exercitat dreptul la replică declarînd că nu are nici o legătură cu imobilul respectiv.

Sub acest aspect, se reține drept corectă și mențiunea primei instanțe cu privire la netemeinicia cerințelor înaintate de Odobescu Victor cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației întrucît, în cadrul examinării nu s-a constatat că reportajul „Cer stoparea lucrărilor” difuzat de postul de televiziune al ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, Jurnal TV la 13 iulie 2015 în cadrul buletinului de știri de la ora 19.00 conține informații false sau defăimătoare prin care se prejudiciază imaginea lui Odobescu Victor.

Mai mult decît atît, dat fiind faptul că atît prin cererea de chemare în judecată cît și pe durata întregului proces reclamantul s-a poziționat drept persoană publică, menționînd că a activat în serviciul public în calitate de consilier municipal în Consiliul municipal Chișinău din partea PCRM, Odobescu Victor, se alătură sferei politicului, iar prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, nivelul de critică la care este supus comportamentul și acțiunile acestuia sunt mult mai înalte decît acțiunile unei persoane private, dînsul, este obligat să manifeste un grad sporit de toleranță avînd îndatorirea de a se lăsa deschis unei cercetări mai apropiate cuvintelor comportamentului său de către jurnaliști sau publicul larg.

Este util a sublinia că și Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudenței sa constantă la acest subiect, în special, în cazurile *Lingens vs Austria* și *Obeeschlick vs Austria* a notat că un politician are dreptul la protecția reputației chiar atunci când el nu acționează ca o persoană privată, dar cerințele acestei protecții trebuie să cedeze în fața intereselor unei discuții deschise pe chestiuni politice, limitele criticii acceptabile fiind mai largi în privința unui politician decât în cazul unei persoane private.

Instanța de apel, însă, concluzionând că cerințele Odobescu Victor sunt întemeiate și urmează a fi admise deoarece informațiile difuzate în reportajul „Căstopping lucrărilor” difuzat de postul de televiziune al ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL, Jurnal TV la 13 iulie 2015 sun defăimătoare și încalcă onoarea și demnitatea lui Odobescu Victor a ignorat prevederile art. 3 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, care statuează că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, drept care cuprinde libertatea de a căuta de a primi și de a comunica fapte și idei și care este consfințit și de art. 10§1 CEDO, care reglementează că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare.

Or, deși, instanța de apel corect a reținut că dreptul al libera exprimare nu este nelimitat, însă nu a ținut cont și de faptul că conform paragrafului 2 al art. 10 CEDO, exercitarea libertății de exprimare presupune anumite obligații și responsabilități, ce sunt de o importanță majoră în cazul atacului asupra reputației unor persoane private.

Astfel, pentru a se stabilit dacă a fost defăimată reputația profesională în raport cu libertatea de exprimare prin prisma standardelor CEDO, este necesar de a fi aplicată procedura triplului test și a verifica dacă ingerința în libertatea de exprimare este prevăzută de lege, dacă are un scop legitim și dacă este necesară într-o societate democratică.

Prin urmare, raportând cele expuse la circumstanțele cauzei instanța de recurs remarcă că onoarea și demnitatea lui Odobescu Victor nu a fost prejudiciată prin acțiunile ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL lui Nictor Nicolae și Grosu Tamara, iar ingerința în dreptul ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL lui Nictor Nicolae și Grosu Tamara în libertatea de exprimare nu a fost necesară într-o societate democratică.

În circumstanțele relatate se constată a fi întemeiate și concluziile primei instanțe în partea respingerii pretențiilor lui Odobescu Victor cu privire la repararea prejudiciului moral.

Or, dat fiind faptul că în speță nu a fost probat faptul lezării onoarei și demnității lui Odobescu Victor, respectiv, se constată că acesta nu a fost prejudiciat nici moral, mai mult că contrar prevederilor art. 118 alin. (1) CPC, care indică că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, intimatul nu a prezentat probe incontestabile și pertinente în acest sens.

În conexiunea celor expus se constată că instanța de apel nu a calificat corect, din punct de vedere juridic, acțiunea cu care a fost investită, ce a dus la emiterea unei soluții greșite, pe când prima instanță în mod temeinic și legal a respins acțiunea înaintată de Odobescu Victor ca neîntemeiată.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de Grosu Tamara, reprezentată de avocatul Doina Ioana Străisteanu, ÎCS „Jurnal de Chișinău Plus” SRL și Nistor Nicolae întemeiate și care urmează a fi admise cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de către Grosu Tamara, reprezentată de avocatul Doina Ioana Străisteanu, Întreprinderea cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată și Nistor Nicolae.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 08 iunie 2016 și se menține hotărârea Centru mun. Chișinău din 19 noiembrie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Odobescu Victor împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Jurnal de Chișinău Plus” Societate cu Răspundere Limitată, lui Nistor Nicolae și Grosu Tamara cu privire la apărarea onoarei demnității și reputației profesionale cu obligarea dezmințirii informației răspândite și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva